

Ethical and Legal Challenges of Using Artificial Intelligence in Digital Businesses

Omid. Farzin¹, Rohollah. Sameie^{2*}

¹ PhD student, Department of Public Administration, Aliabad Katul Branch, Islamic Azad University, Aliabad Katul, Iran

² Assistant Professor, Department of Public Administration, Aliabad Katul Branch, Islamic Azad University, Aliabad Katul, Iran

* Corresponding author email address: rsamiei@aliabadiu.ac.ir

Article Info

Article type:

Original Research

How to cite this article:

Farzin, O., & Sameie, R. (2023). Ethical and Legal Challenges of Using Artificial Intelligence in Digital Businesses. *Journal of Technology in Entrepreneurship and Strategic Management*, 2(2), 17-27.

© 2023 the authors. Published by KMAN Publication Inc. (KMANPUB), Ontario, Canada. This is an open access article under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) License.

ABSTRACT

This study aims to explore and analyze the ethical and legal challenges posed by the use of artificial intelligence (AI) in digital businesses, highlighting the need for robust guidelines and frameworks to guide responsible AI implementation. Adopting a qualitative research approach, data were collected through semi-structured interviews with 20 experts from diverse fields related to digital businesses and AI. The content analysis method was employed to identify main themes, categories, and concepts within the ethical and legal realms of AI usage. Two main themes emerged: ethical challenges and legal challenges. Ethical challenges encompassed categories such as privacy violations, discriminatory practices, and AI accountability. Legal challenges included intellectual property rights, data regulations, and surveillance and control issues. The analysis revealed a complex landscape of ethical dilemmas and legal uncertainties that digital businesses face when implementing AI technologies. The study concludes that navigating the ethical and legal challenges of AI in digital businesses requires a multi-faceted approach, emphasizing the importance of developing comprehensive ethical guidelines and legal frameworks. These measures should ensure AI technologies are used in ways that respect human rights and promote fairness and transparency in the digital economy.

Keywords: Artificial Intelligence, Ethical Challenges, Legal Challenges, Digital Businesses, AI Accountability, Privacy, Intellectual Property, Data Regulation.

Introduction

Artificial Intelligence (AI) has revolutionized various sectors, including healthcare, finance, and digital marketing, by providing advanced data processing and learning capabilities. These advancements, while offering numerous opportunities, have also introduced significant ethical and legal challenges. The interaction between humans and AI, particularly in areas requiring critical and ethical decision-making, underscores the need for addressing the ethical and legal implications of AI usage (Cheruvath, 2022). Concerns about privacy, data security, and potential misuse of information have become paramount (Price & Cohen, 2019; Xu et al., 2022). Consequently, there is an urgent need for robust legal and ethical frameworks to guide and monitor the development and use of AI technologies, ensuring that they protect individual rights while fostering innovation (Lagioia et al., 2022; Naik et al., 2022; Upadhyay et al., 2022).

The increasing integration and influence of AI technologies in various sectors, such as digital marketing, financial services, and healthcare, have amplified the ethical complexities of their usage (Mogaji et al., 2020). The ethical use of AI in business operations has become a focal point for researchers and practitioners alike, emphasizing the need for professional guidelines to address new ethical dilemmas arising from the widespread adoption of AI (Donath, 2020). Furthermore, the intersection of AI with legal frameworks adds another layer to the ethical discourse surrounding its application in digital businesses. Legal responses to ethical concerns posed by AI technologies have been explored in various domains, including healthcare and financial services (Price & Cohen, 2019). Protecting scientific outcomes derived from advanced technologies like AI reveals complex ethical and legal dimensions that require meticulous oversight. Additionally, the impact of AI on the digital marketing landscape, particularly concerning vulnerable customer segments, highlights the necessity of aligning AI functionalities with legal and ethical standards (Mogaji et al., 2020).

Given these challenges, this study aims to explore and analyze the ethical and legal challenges posed by the use of AI in digital businesses, highlighting the need for comprehensive guidelines and frameworks to ensure responsible AI implementation.

Methods and Materials

This research employs a qualitative approach to investigate the ethical and legal challenges associated with AI use in digital businesses. Participants included 20 experts from various fields related to digital businesses and AI, selected through purposive sampling to ensure a diverse range of insights. The primary data collection tool was semi-structured interviews, designed to assess participants' perspectives, experiences, and challenges related to AI use in digital businesses.

Data from the interviews were manually transcribed and analyzed using qualitative content analysis. This involved meticulously reading the transcripts, extracting relevant codes, and categorizing these codes into meaningful themes. The analysis aimed to identify patterns, themes, and semantic relationships within the data.

Findings

The study identified two main categories of challenges: ethical challenges and legal challenges.

Ethical Challenges:

Privacy Violations: Participants expressed significant concerns about the collection of personal data, illegal surveillance, and the sharing of information without consent. As one participant noted, "The primary worry regarding AI usage is the invasion of privacy. Our personal data is more at risk than ever."

Discriminatory Practices: AI systems can reinforce stereotypes and make biased decisions, leading to unequal access and treatment. "AI often perpetuates existing biases, which is problematic in ensuring fair treatment," stated another participant.

AI Accountability: Determining responsibility for AI decisions and actions was highlighted as a major issue, with a lack of clear regulations complicating accountability. A participant remarked, "We need systems where AI is not only efficient but also accountable for its actions."

Transparency and Responsiveness: The need for evaluative criteria, user communication, and management of sensitive information were identified as critical components for ensuring ethical AI practices. "Transparent AI systems that communicate effectively with users are essential," mentioned one interviewee.

Impact on Employment: Concerns about AI replacing human jobs, affecting job skills, and altering the labor market were frequently mentioned. "AI is changing the job landscape, creating new opportunities but also displacing many roles," observed a participant.

Balancing Innovation and Ethics: Ensuring that technological innovations coexist with ethical principles, imposing ethical constraints on developers, and considering the social implications of innovations were deemed necessary.

Algorithmic Decision-Making: Ensuring fairness, accuracy, and public trust in machine-driven decisions was emphasized. "Fair and unbiased algorithms are crucial for maintaining public trust in AI decisions," one expert highlighted.

Legal Challenges:

Intellectual Property Rights: Issues of data ownership, unauthorized use of generated content, and protection of innovations were prominent. "Defining ownership over AI-generated content is increasingly challenging," commented a participant.

Data Regulations: Protecting data against misuse, managing international data transfers, and adhering to global standards were major concerns. "International data transfer laws need more clarity and uniformity," noted an expert.

Surveillance and Control: Managing and controlling algorithms, monitoring system performance, and establishing oversight regulations were critical issues. "Effective control mechanisms for AI systems are necessary to prevent misuse," stated another participant.

International Legal Implementation: Coordinating legal frameworks internationally and overcoming implementation barriers at a global scale were highlighted as significant challenges.

User Rights Protection: Ensuring nondiscriminatory access to services, user choice in technology usage, and privacy protection were seen as essential. "Protecting user rights in AI applications is paramount," emphasized a participant.

Discussion and Conclusion

This study underscores the complex ethical and legal landscape surrounding AI usage in digital businesses. The findings reveal significant concerns about privacy violations, discriminatory practices,

and AI accountability. Additionally, the study highlights the importance of creating robust ethical guidelines and legal frameworks to guide the responsible implementation of AI technologies.

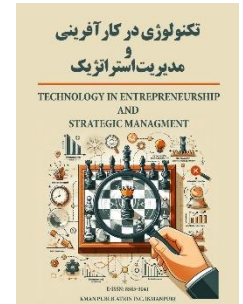
The research identified two primary categories of challenges: ethical challenges, including privacy violations, discriminatory practices, and AI accountability; and legal challenges, encompassing intellectual property rights, data regulations, and surveillance and control issues. These findings align with previous studies emphasizing the need for transparency, accountability, and ethical management of AI technologies (Chen, 2022; Koshiyama et al., 2022).

For instance, Chen (2022) highlighted the potential of AI to eliminate human biases in recruitment, aligning with our findings on AI's role in reducing discrimination (Chen, 2022). Cheruvalath (2022) stressed the importance of institutionalizing ethics in AI systems, which resonates with our emphasis on AI accountability (Cheruvalath, 2022). Donath (2020) advocated for the ethical use of persuasive technologies, supporting our call for coherent ethical guidelines (Donath, 2020).

Furthermore, Koshiyama et al. (2022) emphasized algorithm auditing as a critical practice for managing AI's legal, ethical, and technological risks, mirroring our findings on the need for transparency and accountability in AI applications (Koshiyama et al., 2022). Larsson (2020) and Mogaji et al. (2020) underscored the importance of aligning AI operations with legal and ethical standards, reinforcing our conclusions on the necessity of strict oversight and ethical guidelines for AI in digital businesses (Larsson, 2020; Mogaji et al., 2020).

The study concludes that addressing the ethical and legal challenges of AI in digital businesses requires a multifaceted approach that incorporates ethical, legal, and technological considerations. Interdisciplinary collaboration among researchers, regulators, and industry practitioners is essential to ensure that AI technologies advance social progress while adhering to ethical and legal principles.

Future research should explore the effectiveness of existing ethical guidelines and legal frameworks, utilizing quantitative methods and larger, more diverse samples. Digital businesses must cultivate a culture committed to ethics and human rights, ensuring compliance with ethical and legal standards throughout the AI development and implementation processes. Collaboration with legal authorities to update and develop relevant frameworks will further support the responsible use of AI technologies.

چالش‌های اخلاقی و حقوقی استفاده از هوش مصنوعی در کسب‌وکارهای دیجیتال

امید فرزین^۱، روح الله سمیعی^{۲*}

۱. دانشجوی دکتری، گروه مدیریت دولتی، واحد علی‌آباد کتول، دانشگاه آزاد اسلامی، علی‌آباد کتول، ایران

۲. استادیار، گروه مدیریت دولتی، واحد علی‌آباد کتول، دانشگاه آزاد اسلامی، علی‌آباد کتول، ایران

* ایمیل نویسنده مسئول: rsamiei@aliabadiu.ac.ir

اطلاعات مقاله

چکیده

نوع مقاله

پژوهشی اصیل

نحوه استناد به این مقاله:

فرزین، امید، و سمیعی، روح‌الله. (۱۴۰۲). چالش‌های اخلاقی و حقوقی استفاده از هوش مصنوعی در کسب‌وکارهای دیجیتال. *تکنولوژی در کارآفرینی و مدیریت استراتژیک*, ۲(۲), ۱۷-۲۷.

این مطالعه با هدف بررسی و تحلیل چالش‌های اخلاقی و حقوقی ناشی از استفاده از هوش مصنوعی در کسب‌وکارهای دیجیتال انجام شده است، با تاکید بر نیاز به دستورالعمل‌ها و چارچوب‌های محکم برای هدایت استفاده مسئولانه از هوش مصنوعی. با استفاده از رویکرد تحقیق کیفی، داده‌ها از طریق مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته با ۲۰ کارشناس از حوزه‌های مختلف مرتبط با کسب‌وکارهای دیجیتال و هوش مصنوعی جمع‌آوری شد. روش تحلیل محتوا برای شناسایی موضوعات اصلی، دسته‌بندی‌ها و مفاهیم در حوزه‌های اخلاقی و حقوقی استفاده از هوش مصنوعی به کار گرفته شد. دو موضوع اصلی شامل چالش‌های اخلاقی و چالش‌های حقوقی شناسایی شدند. چالش‌های اخلاقی شامل دسته‌بندی‌هایی مانند نقض حریم خصوصی، رفتارهای تبعیض‌آمیز و مسئولیت‌پذیری هوش مصنوعی بود. چالش‌های حقوقی شامل حقوق مالکیت فکری، قوانین داده و مسائل مربوط به نظارت و کنترل بود. تحلیل نشان داد که کسب‌وکارهای دیجیتال با چشم‌اندازی پیچیده از دیلماهای اخلاقی و عدم قطعیت‌های حقوقی هنگام پیاده‌سازی فناوری‌های هوش مصنوعی روبرو هستند. مطالعه نتیجه‌گیری می‌کند که عبور از چالش‌های اخلاقی و حقوقی هوش مصنوعی در کسب‌وکارهای دیجیتال نیازمند یک رویکرد چندوجهی است و بر اهمیت توسعه دستورالعمل‌های اخلاقی جامع و چارچوب‌های حقوقی تاکید دارد. این اقدامات باید تضمین کنند که فناوری‌های هوش مصنوعی به نحوی استفاده شوند که حقوق بشر را احترام گذاشته و به ترویج یک اقتصاد دیجیتال عادلانه و شفاف کمک کنند.

کلیدواژه‌گان: هوش مصنوعی، چالش‌های اخلاقی، چالش‌های حقوقی، کسب‌وکارهای دیجیتال، مسئولیت‌پذیری هوش مصنوعی، حریم خصوصی، حقوق مالکیت، قوانین داده.

© ۱۴۰۲ تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است. انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با گواهی (CC BY 4.0) صورت گرفته است.

مقدمه

هوش مصنوعی، با قابلیت‌های شگرف خود در پردازش داده‌ها و یادگیری، مرزهای جدیدی را در فناوری و تأثیرات آن بر جامعه گشوده است. این پیشرفت‌ها، در حالی که فرصت‌های بی‌شماری را در زمینه‌های متنوع از جمله بهداشت و درمان، خدمات مالی، و بازاریابی دیجیتال ایجاد کرده‌اند (Chen, 2022; Mogaji et al., 2020)، چالش‌های اخلاقی و حقوقی مهمی را نیز به همراه داشته‌اند. تعامل بین انسان و هوش مصنوعی، به‌ویژه در زمینه‌هایی که نیازمند تصمیم‌گیری‌های حیاتی و اخلاقی هستند، بر اهمیت توجه به مسائل اخلاقی و قانونی موجود در استفاده از این فناوری‌ها تأکید می‌کند (Cheruvath, 2022). این پیشرفت‌ها، همزمان با فواید بزرگی که به همراه دارند، موجب ایجاد دغدغه‌های جدی در مورد حریم خصوصی، امنیت داده‌ها و امکان سوءاستفاده از اطلاعات شده‌اند (Price & Cohen, 2019; Xu et al., 2022). در نتیجه، نیاز به چارچوب‌های قانونی و اخلاقی محکم برای راهنمایی و نظارت بر توسعه و استفاده از هوش مصنوعی بیش از پیش احساس می‌شود. این چارچوب‌ها باید قادر به حفاظت از حقوق افراد در برابر تجاوزات احتمالی باشند، ضمن اینکه امکان پیشرفت و نوآوری را نیز فراهم می‌کنند (Lagioia et al., 2022; Naik et al., 2022; Upadhyay et al., 2022; Wörsdörfer, 2023).

پیشرفت فزاینده و نفوذ فناوری‌های هوش مصنوعی در بخش‌های مختلفی نظیر بازاریابی دیجیتال، خدمات مالی، و بهداشت و درمان، پیچیدگی‌های اخلاقی استفاده از آن‌ها را افزایش داده است (Mogaji et al., 2020). استفاده اخلاقی از هوش مصنوعی در عملیات کسب‌وکار به یک نقطه کانونی برای پژوهشگران و عمل‌کنندگان تبدیل شده است، همانطور که در آثار علمی اخیر برجسته شده است (Donath, 2020). این بحث‌ها بر نیاز حیاتی به دستورالعمل‌های حرفه‌ای تأکید دارند که باید به دیپلمات‌های اخلاقی جدید ناشی از پذیرش گسترده هوش مصنوعی پاسخ دهند (Donath, 2020).

برخورد هوش مصنوعی با چارچوب‌های حقوقی حوزه دیگری به گفتمان اخلاقی پیرامون کاربرد آن در کسب‌وکارهای دیجیتال اضافه می‌کند. پاسخ‌های حقوقی به نگرانی‌های اخلاقی مطرح‌شده توسط فناوری‌های هوش مصنوعی در حوزه‌های مختلفی مانند بهداشت و درمان و خدمات مالی مورد بررسی قرار گرفته است (Price & Cohen, 2019). حفاظت از نتایج علمی حاصل از فناوری‌های پیشرفته مانند هوش مصنوعی نیز جنبه‌های اخلاقی و حقوقی پیچیده‌ای را آشکار می‌کند که نیاز به نظارت دقیق دارد. علاوه بر این، تأثیرات هوش مصنوعی بر منظره بازاریابی دیجیتال، به‌ویژه در رابطه با بخش‌های آسیب‌پذیر مشتری، اهمیت هماهنگی عملکردهای هوش مصنوعی با استانداردهای حقوقی و اخلاقی را تأکید می‌کند (Mogaji et al., 2020). همزمان با ادامه تحولات هوش مصنوعی در شیوه‌های انجام کسب‌وکار بین‌المللی، نیاز به دستورالعمل‌های اخلاقی محکم و چارچوب‌های حقوقی به‌وضوح بیشتری نمایان می‌شود. توسعه عوامل اخلاقی مصنوعی و چالش‌های مرتبط با بخشیدن اختیار اخلاقی به سیستم‌های هوش مصنوعی، پیچیدگی‌های اخلاقی در استفاده از هوش مصنوعی را بیش از پیش برجسته می‌کند (Cheruvath, 2022). حسابرسی الگوریتم به عنوان یک عمل حیاتی برای مدیریت ریسک‌های حقوقی، اخلاقی، و فناورانه موجود در کاربردهای هوش مصنوعی و یادگیری ماشین ظهور کرده است (Koshiyama et al., 2022). ابعاد اخلاقی و حقوقی پیاده‌سازی هوش مصنوعی فراتر از زمینه‌های کسب‌وکاری گسترده‌تر به مسائل اجتماعی تعمیم پیدا می‌کند. حکمرانی هوش مصنوعی از طریق دستورالعمل‌های اخلاقی به عنوان گامی حیاتی در پاسخ به منظره در حال تحول فناوری‌های هوش مصنوعی شناخته شده است (Larsson, 2020). چالش‌ها و چشم‌اندازهای آینده هوش مصنوعی قابل توضیح در حوزه‌های مختلف، از جمله علوم کامپیوتر، بحث‌های جاری پیرامون جنبه‌های اجتماعی، اخلاقی، حقوقی، و فناورانه هوش مصنوعی را برجسته می‌کند (Mohammed & Shehu, 2023).

با توجه به این چالش‌ها، پژوهش حاضر قصد دارد به بررسی و تحلیل دقیق چالش‌های اخلاقی و حقوقی ناشی از کاربرد فناوری‌های هوش مصنوعی در کسب‌وکارهای دیجیتال بپردازد. هدف از این مطالعه، شناسایی و تحلیل عمیق مسائل اخلاقی و قانونی است که با گسترش استفاده از هوش مصنوعی در فضای کسب‌وکار مواجه هستیم.

روش پژوهش

تحقیق حاضر، یک مطالعه کیفی است که به بررسی چالش‌های اخلاقی و حقوقی استفاده از هوش مصنوعی در کسب‌وکارهای دیجیتال می‌پردازد. شرکت‌کنندگان در این تحقیق شامل متخصصین و کارشناسانی از حوزه‌های مختلف مرتبط با کسب‌وکارهای دیجیتال و هوش مصنوعی می‌شود، که از طریق نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شده‌اند. تعداد کل شرکت‌کنندگان به ۲۰ نفر محدود می‌شود تا امکان تحلیل عمیق‌تر داده‌ها فراهم آید.

ابزار اصلی جمع‌آوری داده‌ها در این مطالعه، مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته است. دستورالعمل مصاحبه شامل مجموعه‌ای از سوالات باز طراحی شده به منظور ارزیابی دیدگاه‌ها، تجربیات و چالش‌های مربوط به استفاده از هوش مصنوعی در کسب‌وکارهای دیجیتال می‌باشد. داده‌های حاصل از مصاحبه‌ها ابتدا به صورت دستی ترانسکریب شده و سپس با استفاده از روش تحلیل محتوای کیفی مورد بررسی قرار گرفته‌اند. در این روش، داده‌ها به دقت خوانده شده و کدهای مرتبط استخراج می‌شوند. پس از آن، کدها به دسته‌های معنایی تقسیم شده و تحلیل‌های مربوطه انجام می‌شود تا الگوها، موضوعات و روابط معنایی میان داده‌ها شناسایی گردند.

یافته‌ها

در این مطالعه، تعداد ۲۷ شرکت‌کننده شامل ۱۵ مرد (۵۵٪) و ۱۲ زن (۴۵٪) حضور داشتند. این افراد از نظر سنی در بازه ۲۵ تا ۵۵ سال قرار داشتند که بیشترین فراوانی (۳۷٪) متعلق به گروه سنی ۳۰ تا ۴۰ سال بود. از لحاظ تخصصی، شرکت‌کنندگان در سه حوزه اصلی کسب‌وکار دیجیتال (۴۸٪)، تکنولوژی اطلاعات (۳۳٪) و حقوق و اخلاق (۱۹٪) توزیع شده بودند. تجربه کاری شرکت‌کنندگان نیز متفاوت بود، به طوری که ۴۴٪ از آن‌ها بیش از ۱۰ سال، ۳۷٪ بین ۵ تا ۱۰ سال و ۱۹٪ کمتر از ۵ سال تجربه کاری داشتند.

جدول ۱

چالش‌های اخلاقی و حقوقی به دست آمده از تجزیه و تحلیل کیفی داده‌ها

مفاهیم	مضمون فرعی	دسته‌بندی
جمع‌آوری داده‌های شخصی، نظارت غیرقانونی، اشتراک‌گذاری اطلاعات بدون رضایت	نقض حریم خصوصی	چالش‌های اخلاقی
تصمیم‌گیری‌های مبتنی بر پیش‌داوری، تقویت استریوتایپ‌ها، عدم دسترسی برابر	تبعیض آمیز بودن	چالش‌های اخلاقی
تعیین‌کننده مسئولیت‌ها، پاسخگویی در برابر خطاها، نبود قوانین مشخص	مسئولیت‌پذیری هوش مصنوعی	چالش‌های اخلاقی
معیارهای قابل ارزیابی، ارتباط با کاربران، مدیریت اطلاعات حساس	شفافیت و پاسخگویی	چالش‌های اخلاقی
جایگزینی انسان توسط ماشین، تأثیر بر مهارت‌های شغلی، ایجاد فرصت‌های شغلی جدید، تغییرات در بازار کار	اثرات بر روی اشتغال	چالش‌های اخلاقی
هم‌زیستی نوآوری‌های تکنولوژیکی و اصول اخلاقی، محدودیت‌های اخلاقی برای توسعه‌دهندگان، ضرورت توجه به نتایج اجتماعی نوآوری‌ها	حفظ تعادل بین نوآوری و اخلاق	چالش‌های اخلاقی
عدالت در الگوریتم‌ها، دقت و بی‌طرفی الگوریتم‌ها، اعتماد عمومی به تصمیم‌گیری‌های ماشینی	استفاده از الگوریتم‌ها در تصمیم‌گیری‌های مهم	چالش‌های اخلاقی

چالش‌های حقوقی	حقوق مالکیت فکری	مالکیت بر داده‌ها، استفاده از محتوای تولیدی بدون اجازه، حفاظت از نوآوری‌ها
چالش‌های حقوقی	قوانین داده	حفاظت داده در مقابل سوء استفاده، انتقال داده‌ها بین کشورها، رعایت استانداردهای بین‌المللی
چالش‌های حقوقی	مسائل مربوط به نظارت و کنترل	مدیریت و کنترل الگوریتم‌ها، نظارت بر عملکرد سیستم‌ها، تدوین قوانین مرتبط با نظارت
چالش‌های حقوقی	مسائل مربوط به پیاده‌سازی قوانین بین‌المللی	تنظیم‌کننده‌های قانونی برای هماهنگی بین‌المللی، موانع اجرایی قوانین در مقیاس جهانی
چالش‌های حقوقی	حمایت از حقوق کاربران	تضمین دسترسی به سرویس‌ها بدون تبعیض، حق انتخاب در استفاده از فناوری، حمایت از حریم خصوصی کاربران

در این پژوهش دو دسته‌بندی اصلی شامل «چالش‌های اخلاقی» و «چالش‌های حقوقی» مورد بررسی قرار گرفتند. در دسته‌بندی «چالش‌های اخلاقی»، مضامین فرعی شامل نقض حریم خصوصی، تبعیض آمیز بودن، مسئولیت پذیری هوش مصنوعی، شفافیت و پاسخگویی، اثرات بر روی اشتغال، حفظ تعادل بین نوآوری و اخلاق، و استفاده از الگوریتم‌ها در تصمیم‌گیری‌های مهم به عنوان موضوعات اصلی شناسایی شدند. در این زمینه، یکی از شرکت‌کنندگان مطرح کرد: «نگرانی اصلی من در مورد استفاده از هوش مصنوعی، نقض حریم خصوصی است. داده‌های شخصی ما بیش از هر زمان دیگری در معرض خطر است».

در دسته‌بندی «چالش‌های حقوقی»، مضامین فرعی شامل حقوق مالکیت فکری، قوانین داده، مسائل مربوط به نظارت و کنترل، مسائل مربوط به پیاده‌سازی قوانین بین‌المللی، و حمایت از حقوق کاربران مورد بررسی قرار گرفتند. یکی دیگر از شرکت‌کنندگان تأکید کرد: «چالش قانونی که اغلب با آن مواجه می‌شویم، مربوط به حقوق مالکیت فکری است. با پیشرفت هوش مصنوعی، تعریف مالکیت بر داده‌ها و نوآوری‌ها دشوارتر شده است».

همچنین، موضوع شفافیت و پاسخگویی در مصاحبه‌ها به عنوان یک دغدغه مهم مطرح شد. یکی از پاسخ‌دهندگان با اشاره به این موضوع گفت: «ما به یک سیستم نیاز داریم که در آن هوش مصنوعی نه تنها کارآمد باشد بلکه در برابر تصمیمات و اقدامات خود نیز پاسخگو باشد». این نظرات و دیدگاه‌ها نشان می‌دهند که چالش‌های اخلاقی و حقوقی استفاده از هوش مصنوعی در کسب‌وکارهای دیجیتال نیازمند توجه و رسیدگی جدی است تا اطمینان حاصل شود که فناوری به گونه‌ای پیشرفت می‌کند که هم با اصول اخلاقی و هم با قوانین موجود هماهنگ باشد.

بحث و نتیجه‌گیری

تحقیق حاضر به بررسی و تحلیل چالش‌های اخلاقی و حقوقی ناشی از استفاده از هوش مصنوعی در کسب‌وکارهای دیجیتال پرداخت. یافته‌ها نشان دادند که این چالش‌ها شامل نگرانی‌هایی در مورد نقض حریم خصوصی، تبعیض آمیز بودن عملکردها، و مسئولیت‌پذیری سیستم‌های هوش مصنوعی هستند. همچنین، این مطالعه بر اهمیت ایجاد دستورالعمل‌های اخلاقی و چارچوب‌های حقوقی قوی برای هدایت استفاده مسئولانه از هوش مصنوعی تأکید دارد.

در این مطالعه، دو مقوله اصلی شناسایی شدند که عبارتند از «چالش‌های اخلاقی» و «چالش‌های حقوقی». هر یک از این موضوعات اصلی دارای دسته‌بندی‌ها و مفاهیم خاص خود بودند. در موضوع «چالش‌های اخلاقی»، سه دسته‌بندی شامل «نقض حریم خصوصی»، «تبعیض آمیز بودن» و «مسئولیت‌پذیری هوش مصنوعی» قرار داشت. در موضوع «چالش‌های حقوقی»، دسته‌بندی‌ها شامل «حقوق مالکیت فکری»، «قوانین داده» و «مسائل مربوط به نظارت و کنترل» بودند.

در مقوله «چالش‌های اخلاقی»، دسته‌بندی «نقض حریم خصوصی» شامل مفاهیمی چون جمع‌آوری داده‌های شخصی، نظارت غیرقانونی و اشتراک‌گذاری اطلاعات بدون رضایت بود. دسته‌بندی «تبعیض آمیز بودن» مفاهیمی مانند تصمیم‌گیری‌های مبتنی بر پیش‌داوری، تقویت استریوتایپ‌ها و عدم دسترسی برابر را دربرمی‌گرفت. در دسته‌بندی «مسئولیت‌پذیری هوش مصنوعی»، مفاهیمی مانند تعیین‌کننده مسئولیت‌ها، پاسخگویی در برابر خطاها و نبود قوانین مشخص مورد توجه قرار گرفت.

در مقوله «چالش‌های حقوقی»، دسته‌بندی «حقوق مالکیت فکری» مفاهیمی مانند مالکیت بر داده‌ها، استفاده از محتوای تولیدی بدون اجازه و حفاظت از نوآوری‌ها را شامل می‌شد. دسته‌بندی «قوانین داده» به مفاهیمی چون حفاظت داده در مقابل سوءاستفاده، انتقال داده‌ها بین کشورها و رعایت استانداردهای بین‌المللی پرداخت. در نهایت، در دسته‌بندی «مسائل مربوط به نظارت و کنترل»، مفاهیمی نظیر مدیریت و کنترل الگوریتم‌ها، نظارت بر عملکرد سیستم‌ها و تدوین قوانین مرتبط با نظارت مطرح شدند.

نتایج حاصل از پژوهش حاضر نشان می‌دهند که چالش‌های اخلاقی و حقوقی موجود در استفاده از هوش مصنوعی در کسب‌وکارهای دیجیتال بسیار پیچیده و چندوجهی هستند. تحلیل داده‌های به دست آمده از مصاحبه‌ها با کارشناسان حوزه نشان داد که نگرانی‌های اصلی مربوط به نقض حریم خصوصی، تبعیض و مسئولیت‌پذیری هوش مصنوعی است. این نتایج با یافته‌های مطالعات پیشین همراستا هستند که بر اهمیت شفافیت، پاسخگویی و مدیریت اخلاقی در استفاده از هوش مصنوعی تأکید دارند (Chen, 2022; Koshiyama et al., 2022). مطالعه چن (۲۰۲۲) نشان داد که همکاری میان جذب‌کنندگان نیرو و هوش مصنوعی می‌تواند به حذف پیش‌داوری‌های انسانی در استخدام کمک کند، که این مورد با یافته‌های پژوهش ما مبنی بر نقش هوش مصنوعی در کاهش تبعیض همخوانی دارد (Chen, 2022). از سوی دیگر، چروالات (۲۰۲۲) بر اهمیت نهادینه سازی اخلاق در سیستم‌های هوش مصنوعی تأکید دارد، که با تأکید پژوهش ما بر نیاز به مسئولیت‌پذیری هوش مصنوعی در رابطه است (Cheruvath, 2022). دونات (۲۰۲۰) بر استفاده اخلاقی از فناوری‌های قدرتمند و ماشین‌های قانع‌کننده تأکید می‌کند، که با یافته‌های ما در مورد نیاز به دستورالعمل‌های اخلاقی منسجم برای استفاده از هوش مصنوعی هم‌سو است. علاوه بر این، کوشیاما و همکاران (۲۰۲۲) بر اهمیت حسابرسی الگوریتم به عنوان یک ابزار برای مدیریت ریسک‌های حقوقی، اخلاقی و فناورانه ناشی از کاربرد هوش مصنوعی و یادگیری ماشین تأکید دارند (Koshiyama et al., 2022)، که این مورد با تأکید پژوهش حاضر بر لزوم پاسخگویی و شفافیت در کاربرد هوش مصنوعی همراستا است. لارسون (۲۰۲۰) و موگاجی و همکاران (۲۰۲۰) نیز بر اهمیت هماهنگی عملکردهای هوش مصنوعی با استانداردهای حقوقی و اخلاقی تأکید دارند، که این نکته با نتایج به دست آمده از پژوهش ما مبنی بر نیاز به نظارت دقیق و ارائه دستورالعمل‌های اخلاقی و حقوقی مناسب برای استفاده از هوش مصنوعی در کسب‌وکارهای دیجیتال تطابق دارد (Chen, 2022; Mogaji et al., 2020).

در نهایت، نتایج این پژوهش تأکید می‌کنند که راهبردهای موثر برای مقابله با چالش‌های اخلاقی و حقوقی ناشی از استفاده از هوش مصنوعی در کسب‌وکارهای دیجیتال نیازمند یک دیدگاه چندوجهی است که همه جنبه‌های اخلاقی، حقوقی و فناورانه را در بر گیرد. این امر مستلزم همکاری بین رشته‌ای میان پژوهشگران، قانونگذاران، و عمل‌کنندگان صنعت است تا اطمینان حاصل شود که فناوری‌های هوش مصنوعی به گونه‌ای توسعه و به کار گرفته می‌شوند که هم به پیشرفت اجتماعی کمک می‌کنند و هم اصول اخلاقی و حقوقی را رعایت می‌کنند. این مطالعه، با شناسایی و تحلیل چالش‌های اخلاقی و حقوقی مرتبط با کاربرد هوش مصنوعی در کسب‌وکارهای دیجیتال، به اهمیت توجه به اصول اخلاقی و رعایت قوانین حقوقی در فرایند طراحی و پیاده‌سازی فناوری‌های هوش مصنوعی اشاره کرد. توسعه و استفاده از هوش مصنوعی نه تنها باید به دنبال نوآوری و بهبود عملکرد باشد، بلکه باید از حقوق و کرامت انسانی محافظت کند و به ترویج یک جامعه عادلانه و بدون تبعیض کمک نماید.

یکی از محدودیت‌های اصلی این مطالعه، محدود بودن دامنه مصاحبه‌ها به تعداد مشخصی از کارشناسان است که ممکن است نماینده تمام دیدگاه‌ها و تجربیات مرتبط با کاربرد هوش مصنوعی در کسب‌وکارهای دیجیتال نباشد. علاوه بر این، پژوهش حاضر عمدتاً بر اساس داده‌های کیفی استوار است که ممکن است از جنبه‌های کمی مسئله کمتر بپردازد. تحقیقات آینده می‌توانند با استفاده از یک رویکرد کمی و تجزیه و تحلیل‌های آماری، بر روی نمونه‌های بزرگتر و متنوع‌تری از شرکت‌کنندگان متمرکز شوند تا به فهم دقیق‌تری از چالش‌های اخلاقی و حقوقی ناشی از استفاده از هوش مصنوعی دست یابند. همچنین، بررسی اثربخشی دستورالعمل‌های اخلاقی و چارچوب‌های حقوقی موجود می‌تواند موضوع دیگری برای پژوهش‌های آتی باشد. کسب‌وکارها و سازمان‌های فعال در حوزه دیجیتال باید به ایجاد فرهنگ سازمانی متعهد به اخلاق و رعایت حقوق بشر در استفاده از فناوری‌های هوش مصنوعی اهمیت دهند. این امر شامل آموزش کارکنان در مورد اصول اخلاقی و حقوقی و توسعه سیستم‌های نظارتی برای اطمینان از رعایت این اصول در تمام مراحل طراحی، توسعه و به کارگیری هوش مصنوعی است. علاوه بر این، همکاری با مقامات قانونی برای به‌روزرسانی و توسعه چارچوب‌های حقوقی می‌تواند به تضمین کاربرد مسئولانه هوش مصنوعی کمک کند.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

موازن اخلاقی

در انجام این پژوهش تمامی موازن و اصول اخلاقی رعایت گردیده است.

شفافیت داده‌ها

داده‌ها و مآخذ پژوهش حاضر در صورت درخواست از نویسنده مسئول و ضمن رعایت اصول کپی رایت ارسال خواهد شد.

حامی مالی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

References

- Chen, Z. (2022). Collaboration Among Recruiters and Artificial Intelligence: Removing Human Prejudices in Employment. *Cognition Technology & Work*. <https://doi.org/10.1007/s10111-022-00716-0>
- Cheruvath, R. (2022). Artificial Intelligent Systems and Ethical Agency. *Journal of Human Values*. <https://doi.org/10.1177/09716858221119546>
- Donath, J. (2020). Commentary: The Ethical Use of Powerful Words and Persuasive Machines. *Journal of Marketing*. <https://doi.org/10.1177/0022242920973975>
- Koshiyama, A., Kazim, E., & Treleaven, P. (2022). Algorithm Auditing: Managing the Legal, Ethical, and Technological Risks of Artificial Intelligence, Machine Learning, and Associated Algorithms. *Computer*. <https://doi.org/10.1109/mc.2021.3067225>

- Lagioia, F., Jabłonowska, A., Liepiņa, R., & Drazewski, K. (2022). AI in Search of Unfairness in Consumer Contracts: The Terms of Service Landscape. *Journal of Consumer Policy*. <https://doi.org/10.1007/s10603-022-09520-9>
- Larsson, S. (2020). On the Governance of Artificial Intelligence Through Ethics Guidelines. *Asian Journal of Law and Society*. <https://doi.org/10.1017/als.2020.19>
- Mogaji, E., Soetan, T., & Kieu, T. A. (2020). The Implications of Artificial Intelligence on the Digital Marketing of Financial Services to Vulnerable Customers. *Australasian Marketing Journal (Amj)*. <https://doi.org/10.1016/j.ausmj.2020.05.003>
- Mohammed, K., & Shehu, A. (2023). A Review of Artificial Intelligence (Ai) Challenges and Future Prospects of Explainable Ai in Major Fields: A Case Study of Nigeria. *Open Journal of Physical Science (Issn 2734-2123)*. <https://doi.org/10.52417/ojps.v4i1.458>
- Naik, N., Hameed, B. M. Z., Shetty, D. K., Swain, D., Shah, M., Paul, R., Aggarwal, K., Ibrahim, S., Patil, V., Smriti, K., Shetty, S., Prasad, B., Chłosta, P., & Somani, B. (2022). Legal and Ethical Consideration in Artificial Intelligence in Healthcare: Who Takes Responsibility? *Frontiers in Surgery*. <https://doi.org/10.3389/fsurg.2022.862322>
- Price, W. N., & Cohen, I. G. (2019). Privacy in the Age of Medical Big Data. *Nature medicine*. <https://doi.org/10.1038/s41591-018-0272-7>
- Upadhyay, N., Upadhyay, S., Al-Debei, M. M., Baabdullah, A. M., & Dwivedi, Y. K. (2022). The Influence of Digital Entrepreneurship and Entrepreneurial Orientation on Intention of Family Businesses to Adopt Artificial Intelligence: Examining the Mediating Role of Business Innovativeness. *International Journal of Entrepreneurial Behaviour & Research*. <https://doi.org/10.1108/ijebr-02-2022-0154>
- Wörsdörfer, M. (2023). Mitigating the Adverse Effects of AI With the European Union's Artificial Intelligence Act: Hype or Hope? *Global Business and Organizational Excellence*. <https://doi.org/10.1002/joe.22238>
- Xu, J., Meng, Y., Qiu, K., Topatana, W., Li, S., Wei, C., Chen, T., Chen, M., Ding, Z., & Niu, G. (2022). Applications of Artificial Intelligence Based on Medical Imaging in Glioma: Current State and Future Challenges. *Frontiers in Oncology*. <https://doi.org/10.3389/fonc.2022.892056>